

90 de ani de la târnosirea noii Bisericii Ortodoxe Române din Vinga

90 years from the sanctification of the new Romanian Orthodox Church from Vinga

*Ioan Rancov,
Vinga, județul Arad*

Abstract

The beginnings of the Romanian Orthodox congregation in Vinga is dated from the 18th century, when here was registered a small wooden church. In 1791, the orthodox parishioners proceeded the edification of a new footwall church – builded in baroque style, Tennysonian of that era. This church lasted, with some corrective maintenances in 1840, until 1928, when it was crocked, because the Romanian Orthodox arised a new footwall and brick church with the titular saint of the old one, in neo byzantine style, between 1925 – 1926. At the actual Orthodox church from Vinga were made some corrective maintenances through time, a capital repair of the exterior part of the church and also redecoration work, dedusting, conservation of the mural paintings and the repainting of the altarpiece. The actual Orthodox church from Vinga – at its aniversary – is a pride for the citizens of the village and, in a general plan, with the sister church, the Roman – Catholic one, reflects the communion of the interests, preservation and capitalization of the Christian traditions on this historical and cultural bourn.

Key words: Romanian orthodoxy, church, altar, icons, priest, teacher

Motto: „Vai de cel care se odihnește la umbra copacului sădit de strămoșul altuia. Lasă-te ars de soare dacă n-ai moștenit vreo umbră de arbore. Sădește tu însuși dacă nu s-a sădit pentru tine. Fii strămoș dacă n-ai avut norocul să fii strănepot”

(Nichita Stănescu (1933-1983))

Începuturile enoriei ortodoxe române din Vinga datează din secolul al XVIII-lea, când aici este consemnată o bisericuță de lemn. Începuturile

vieții bisericești au fost consemnate în diverse documente studiate. Din aceste documente se poate descrie succint istoricul vieții spirituale din Parohia Ortodoxă din Vinga. Trebuie amintit faptul că după colonizarea bulgarilor în Vinga și acordarea unor mari privilegii populației bulgare catolice (Vinga fiind ridicată la rang de oraș privilegiat în Banat sub numele de **Theresiopolis**), populația românească care i-a însoțit pe bulgari la colonizare venită din Țara Românească a fost nevoită să se strămute din ordinul autorităților crăiești timișene la Comloșul Mare și **Călugăreni**. La Comloșul Mare este puțin probabil, deoarece acolo, în anul 1758 exista o veche biserică din cărămidă pe locul căreia în anul 1794 a fost construită o alta din cărămidă, iar la Călugăreni este plauzibilă, deoarece până în anul 1911 localitatea purta numele de **Új Vinga** sau **Vinga Nouă (Coriolan Suci: Dicționar istoric al localităților din Transilvania, vol.II O-Z, București, 1967, p. 250).**

Primele date privitoare la istoria Bisericii ortodoxe din Vinga le-am cules din lucrarea „Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului” ale **prof. I.D. Suci** și cercetătorului **dr. Radu Constantinescu**. Astfel, în anul **1758 protosinghelul Arsenie Radivoievici** - administrator al Eparhiei Timișoara între anii 1757-1758, a întreprins o vizită canonică în parohia ortodoxă din orașul Vinga și a consemnat următoarele (pag.253, 276):

Biserica: **Hramul Adormirii Maicii Domnului**, din nuiele, 7 ferestre, porți din tâmplărie, turlă acoperită cu scânduri, clopot, acoperit cu scânduri, curte îngrădită, cimitir neîngrădit.

Altarul: sf. masă din lemn, pe o treaptă, deasupra 3 veșminte de altar, 3 sfeșnice de alamă, chivot cutie-proastă, are sf. mir, antimis sfințit de **Nicolae Dimitrievici** (1728-1744) la **3 noiembrie 1733**, 3 cruci de alamă, evanghelie și liturghier românești.

Proscomidia: de scândură, sfeșnic de fier, potir, discos și linguriță de cositor, zvezdă de argint, copie-brici prost, aier de tafta galbenă, ștergare de bumbac, clopoțel de tuci, cădelniță de alamă.

Feloane: 3 și stihar de bumbac; 2 patrafire; brâu din fir.

În altar: tâmplă de scândură, sus Răstignirea, 12 apostoli pe pânză, 4 icoane de pristol, 5 candelă de alamă, polieleu de tuci, 5 sfeșnice de lemn, 1 de fier, iconostas de lemn, pupitru, jilț episcopal prost și 17 strane, prapure de pânză albă.

Cărți: octoih, minei de obște, triod de post, penticostar, apostol, carte de învățătură pe românește.

În pronaos: 2 icoane, cristelniță de cărămidă.

Țârcovnic și dascăl **Radul Popovici**, născut în Oltenia, plată anuală 10 fl., 6 învățăcei.

Cinul duhovnicesc: preotul **Ioan Atanasievici**, născut în Oltenia la Craiova, 35 ani, a învățat în Oltenia cu dascălul **Ioan**, s-a însurat la 21 ani, are trei băieți, l-a hirotonisit și preoțit **Gheorghe Popovici** la 3 mai 1748, știe sf. taine, are 4 cărți.

A dat sidoxie 12 fl. 36 cr.

Sama bisericii:

S-au găsit în cutia milelor 7 fl., s-au pus ca epitropi **popa Ioan** cu **Radul Popovici**.

Într-o revistă de cultură „**Aradul Cultural** nr. 1-2/2002 - Periodic al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Arad autorul **Horia Medeleanu** în articolul „*Valori de patrimoniu de la vechea biserică românească din Vinga* (pag. 59-60) redă textul antimisului aflat în limba greacă cu majuscule și scris continuu:

EPITAFION IERON AKRIBOS KALLOPISTHEN KAI TYPO EKDOTHEN EPIMELEIA KAI DAPAHİ GEORGIU TRAPEZUNTIU POMENA AFIEROTHI PARA AVTOU (rândul lateral stânga);

TO PANAGIO KAI ZODOXO TAFO SYN AVTO TO HALKOGRAFIKO TIPO EIS MNIMOSYNON AVTOU KAI TON GONEH AYTUO EPITAIS PATRIARCHEIAS TOU MAKARIOTATOU K.K. (KIRIU, KIRIU) MELETIU ILIM(IERUSALIM) (rândul de sus);

Y PO MNISEI PAISIU PROIGUMENU AGIAOTAFITOU: ANTIDIDO TAI HARIN TOIS ORTHODOXIS Y 1733 MARTIU (rândul lateral dreapta);

KAY NYUN KEISE THYSIASTIRION THEION TOU EKTELESTHAI DIA Y TOU TIN IERAN KAI THEION MYSTAGOGIAN PARATOU.

Antimisul - este o bucată de pânză sau mătase de formă dreptunghiulară pe care este pictată scena punerii în mormânt a Mântuitorului Iisus Hristos, chipurile celor patru evangheliști și pasaje scripturale legate de Euharistie. Antimisul trebuie sfințit de episcop și se află tot timpul pe sfânta masă din altar, Sfânta Liturghie neputând fi săvârșită într-o biserică ce nu are Antimis.

După cum reiese din inscripția în limba greacă cuprinsă în chenarul compoziției, antimisul a cărui dimensiuni sunt **43x55 cm** a fost imprimat în anul 1733, luna martie, cu binecuvântarea patriarhului Meletie al Ierusalimului prin truda lui Paisie, proegumenul Sfântului Mormânt și cu

cheltuiala lui Gheorghe Trapezuntul, „spre pomenirea sa și a părinților săi și „se dă gratuit ortodocșilor.

Pentru a nu crea inadvertențe în terminologia bisericească, - nefiind istoric de meserie - și pentru a avea coerență în descrierea antimisului am apelat la o transcriere ad litteram a pasajelor referitoare la descrierea acestuia de către autorul Horia Medeleanu în articolul din revista „Aradul Cultural nr. 1-2/2002”. Astfel, scena imprimată pe antimis reprezintă Punerea în mormânt a Mântuitorului Iisus Hristos. Întins pe lespede mormântului, cu brațele de-a lungul trupului, Iisus este învelit în giulgiu de Iosif și Nicodim. În centrul scenei, cu brațele întinse, se află Maica Domnului, având în dreapta sa pe purtătoarele de mir Maria Magdalena și Marta, iar în stânga pe sfântul apostol și evanghelist Ioan „Theologos”, încadrat de doi îngeri.

Scena se petrece sub boltă (închipuind „bolta cerească”) având la mijloc crucea Răstignirii cu simbolurile patimilor: coroana de spini, sulita care a împuns coasta Mântuitorului și sulita cu buretele din care acesta a băut apă cu oțet. Crucea este înconjurată de cetele îngerești reprezentate de trei perechi de serafimi cu șase aripi și trei perechi de tronuri, înfățișate asemenea unor „**roți de foc ce au aripi, iar în mijlocul aripilor au ochi**”, conform descrierii lui **Dionisie din Furma**. („**Carte de pictură**”, Editura Meridiane, București, 1979, p. 91). Textul de pe antimis confundă, în mod ciudat, tronurile cu heruvimii!

În exteriorul bolții, scena este încadrată de cei patru evangheliști (Matei, Marcu, Luca și Ioan), cu simbolurile lor. În colțurile de sus, în stânga, este înfățișată Golgota, cu cele trei cruci și scara pe care a fost coborât trupul lui Iisus de pe cruce, iar în dreapta, Cetatea Ierusalimului. Între evangheliști, în stânga, este figurat „Klegorita Kuvukaion”, iar în dreapta, „Okipos”, mormântul gol al Mântuitorului. În partea de jos a scenei, doi îngeri susțin cu mâinile giulgiul, închizând, de fapt, această compoziție remarcabilă prin coerența sa, datorată înlănțuirii subtile a mișcărilor și observarea justă a atitudinilor personajelor sfinte.

Figurile feminine evocă tipologia clasică elină, cu o netă diferențiere a expresiei. Artistul gravor a suferit în mod sigur influența barocului occidental. Tratarea plastică, sublinierea volumelor și, mai ales, „valorația” adică trecerea gradată de la lumină la umbră cu accentuarea prin „pată” (nu prin linie) a umbrelor adânci, a condus la o realizare picturală în alb negru, departe de grafismul obișnuit în practica artiștilor tradiționali. Un dramatism sobru se degajă din întregul ansamblu al compoziției.

Cine a fost acest artist și unde a fost imprimat antimisul, nu știm. Bănuim doar că el a putut fi realizat la Viena, oraș cu care negustorii grecii (și Gheorghe Trapezuntul în mod sigur a fost un negustor cu puternice resurse financiare) avea legături statornice. Indiferent însă de toate acestea, antimisul grecesc din anul 1733 este o operă de artă care a împodobit modesta biserică de nuiete din Vinga. Un antimis asemănător sfințit de episcopul **Nicolae Dimitrievici** la **3 noiembrie 1733**, se găsește și în Bisericile ortodoxe din protopopiatul **Variaș** în satele Sânanndrei, Fırteaz, Variaș și Felnac, în protopopiatul **Becej** (din Serbia, satul Sečan) și în protopopiatul **Cenad** (satul Cenad).

Autorul **Horia Medeleanu** în lucrarea „**Icoane de Nedelcu Popovici în colecția Episcopiei Aradului** (în „Mitropolia Banatului nr.4-6, 1982, p.331-337) și în lucrarea „**Valori de artă veche românească în colecția mănăstirii „Sfântul Simion Stâlpnicul din Arad-Gai”**, Editura Episcopiei Aradului, Arad, 1986, p. 34-38 și fig. 26, 27, 28 și 29 susține că în anul **1743** strălucitul zugrav din Banat, **Nedelcu Popovici**, a pictat patru icoane din registrul I al iconostasului. Cum a ajuns acest zugrav să picteze în modesta biserică de nuiete din Vinga este o enigmă. Icoanele pictate de el la Vinga sunt:

- **Deisis**: icoana înfățișează pe Iisus arhieru și împărat pe tron, încadrat de Maica Domnului și Sf. Ioan Botezătorul ca intercesori. Icoana e semnată și datată.
- **Maica Domnului pe tron între arhangheli**: icoana o înfățișează pe Maica Domnului în tronul slavei. Icoana e nedată și nesemnată.
- **Adormirea Maicii Domnului**: în centrul compoziției, Maica Domnului pe catafalc cu maforion roșu și hiton verde ține mâinile încrucișate pe piept. Icoana e nesemnată și nedată.
- **Sfântul Ioan Botezătorul**: icoana e nesemnată și nedată.

Din punct de vedere iconografic Nedelcu Popovici realizează o reprezentare aparte, rară în Banat, a Sfântului Ioan Botezătorul în chip de înger cu aripi (frecvent la meșterii brâncovenești din Vâlcea).

Cele patru icoane pictate de Nedelcu Popovici sunt expuse în Muzeul de artă veche românească de la Mănăstirea Sfântul Simion Stâlpnicul Arad-Gai. În pronaos mai erau două icoane. (**Dimitrije Ruvarac: Temišvarska Eparhija od nejna postanka do 1758 god**, Sremski Karlovci, 1914, p. 45).

La data de **11 iunie 1767** Episcopul Aradului **Sinesie Jivanovici** trimite mitropolitului de Karlovci (Carloviț, Karlovac) situația statistică a eparhiei sale. Parohia Vinga aflată în districtul Timișoara îl avea ca preot pe

Simion Ioanovici născut la Baia Nouă (**I.D. Suciu, Radu Constantinescu: Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului**, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1980, p. 306). În anul **1776**, în statistica parohiilor și preoților din eparhia Timișoara - protopopiatul Timișoara, parohia Vinga nu apare, în schimb este menționată parohia **Mănăstur** cu 194 de case, preoți fiind **Simion Ioanovici** (hirotonisit la 1.04.1761) și **Ioan Popovici** (hirotonisit la 10.01.1762).

La data de **14 iulie 1777** directorul școlar din Timișoara - **Teodor Iancovici** raportează guvernului starea școlilor din eparhie și menționează printre altele localitatea **Mănăstur (Vinga nu)** ca având parohie cu școală primară).

Cum nu s-au mai consemnat alte date referitoare la biserica ortodoxă română din Vinga, abia în anul **1791** enoriașii ortodocși au purces la edificarea unei noi biserici de zid - construită în stil baroc clasicizant al vremii (**Pavel Vesa: Bisericile de mir arădene între tradiție și modernitate**, Editura Mirador, 2000, p.180). În **Anexe: Biserici de zid dispărute**, autorul reproduce fotografia de epocă a bisericii de la Vinga din anul 1791. Tot autorul pr. dr. Pavel Vesa, în lucrarea sus amintită (pag. 209) redă în tabelul cu biserici dispărute (sec XVIII-XX) la poziția 353 (Vinga) că biserica de lemn amintită în anul **1758** a fost demolată în anul **1794**.

La **27 iulie 1839** arhimandritul **Platon Atanașcovici** cere credincioșilor din eparhia Timișoara să contribuie la construirea unei biserici noi în Vinga, deoarece „*biserica lor cea bătrână întru atâta a slăbit, cât în toată clipita să așteaptă să cază și într-însa fără de mare primejdie mai mult nu să poată săvârși*” (**Pr. Pavel Vesa: Biserici de lemn de odinioară**, Editura Gutenberg, 1997, p. 77 și **I.D Suciu și Radu Constantinescu: Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului**, vol.II, doc. 336, p. 659). Totuși, nu a fost construită o altă biserică, ci a fost restaurată (renovată) cea existentă. Această biserică a durat, cu unele reparații efectuate în anul **1840**, până în anul **1928**, când a fost demolată, deoarece românii ortodocși își ridicaseră o nouă biserică de zid și cărămidă cu hramul celei vechi în stil neobizantin, în anii 1925-1926.

Până să ajungem la construirea bisericii ortodoxe române și târnosirea ei în anul 1926, vom trece în revistă situația din datele aflate în registrele de stare civilă ale Oficiului Parohial Ortodox Român Vinga al Arhivelor Naționale Arad. Din datele ce le avem la dispoziție, începând din anul **1791** practic se începe istoria comunității ortodoxe din Vinga: alte date

sau surse documentare nu am găsit până în prezent în acest domeniu de cercetare.

La Serviciul Județean Arad al Arhivelor Naționale am cercetat următoarele registre de stare civilă ale Oficiului Parohial Ortodox Român (CRSC-OPOR Vinga, inventar 922) pe care le redau mai jos astfel:

Matricola Botezați (protocolul botezaților, însemnările celor ce se botează)
-registru nr. 1/I = 1853-1947;

1/II= 1820-1852

Matricola Căsătoriți (însemnările celor ce se cunună)

-registru nr. 2= 1853-1950;

10=1791-1845. Lipsă perioada 1837-1845 și 1845-1853.

Matricola Decedați (însemnările celor ce decedează, răposează)

-registru nr. 3= 1845-1931;

9=1791-1837. Lipsă perioada 1828-1834 și 1837-1845.

Ce se observă din această prezentare? Că lipsește, nu se găsește la Arhivele Naționale Arad vreun document sau act din care să reiasă dovada că ar fi fost înregistrate și nașterile începând, logic, cu anul 1791. Această afirmație se bazează pe primele înregistrări ale căsătoriților și ale decedaților după cum urmează:

1. Prima căsătorie (cununie) în Colecția de Registre de Stare Civilă-Inventar 922 din registrul nr. 10 Cununați (1791-1845), fila 1 este consemnată următoarea: *„După de trei ori strigările în biserică, și ne aflându-să nici o împedecare, s-au făcut logodna și s-au cununatu Mirele Pavel fciior lui Boi Ștefan nu făcut nunta lăcuioriu Tereziopol cu Mireasă, numele ei Per(e)sida nu făcut nuntă fată Nica Ardeleanu lăcuiitoare orașului crăiesc Tereziopol în luna și ziua celorce s-au pus supt anul 1791 în luna iulie ziua 7, prin mine Religia Gr: Ne unită preotul Georgii Imronici parohialnic a bisericii sfint Adormirea Nescătoarei de Dumnezeu care să afla în orașul crăiesc Tereziopol nași au fost lor Kola Raci: Crăciun Ardeleanu lăcuiori oraș cr. Tereziopol care și mărturisescu împreună cu mine.”*

A doua cununie a avut loc la 12 octombrie 1791 între Luca (fânasti) Căldărașului cu Anna - fata lui Ioan Vinăreanu. Nași: Anna și Ianiu Imbron(e). În anul 1791 au avut loc doar 2 (două) cununii, iar în anul 1792 au avut loc 9(nouă) cununii. Din evidențele registrului privind protocolul cununaților în perioada 1791-1845 au fost înregistrate 275 de cununii.

2. În registrul nr. 9 (registru decedaților din 1791-1837), fila 1 verso, este consemnat primul deces, având următorul preambul: *„Începuturile Protoalelor a răposăților dintâi prin mine preotul Georgii Imronici*

paroh în orașul crăiesc Tereziopol în supusa eparhie Temișoara în luna și anul cel mai jos după rândul ce înainte pre rând „însemnate, adică luna anul - 1791 luna lui august ziua 7. Nr, 1”. Redau consemnarea primului deces:

„Robul lui Dumnezeu **Gheorghe Arcelețiu** ce au murit în temniță locuitor din Seranda. Ispovedind mai nainte păcatele sale, mie preotul **Gheorghe Imron** parohialnic a bisericii sfinte Adormirea Născătoarei de Dumnezeu care se află în Tereziopol, s-au cuminecat cu sfintele taine, au răposat în luna **august ziua 5** în anul cel mai sus. Și s-au îngropat în pământ în luna și ziua cea ce s-au pus supt anul în progadie (pogrodie) de obște”.

În anul 1791 au decedat 7 persoane, din care 3 erau bărbați și 4 femei. Din evidența registrului decedați, în perioada 1791-1828 au fost înregistrate 599 de decese.

3. Din registrul nr. 1/II, fila 1 care cuprinde matricola botezaților (însemnările celor ce se botează) pe perioada 1820-1852 am extras primul botez la biserica ortodoxă română din Vinga și care are următoarea formulare:

„S-au născut pruncul parte **femeiască** luna **martie(1820)** ziua **11** în (a) anului celui mai sus. Tatăl pruncului **Gheorghe Crișan** și muma **Floarea** soața acestuia din sus lăcuiori **Lipova** s-au botezat și s-au uns cu sfântul Mir prin mine preotul **Gheorghe Imron** de religie grecească neunită parohialnic a sfintei biserici Adormirea Născătoarei de Dumnezeu care se află în Tereziopol în ziua și luna cea, ce s-au pus supt anul și s-au dat în sfântul Botez pruncului numele **Marika**, nașul lui au fost **Lizabeta soața lui Dimităr Kalinin papistaș** lăcuind în Tereziopol”.

În anul 1820 s-au înregistrat 27 de botezuri, iar până în anul 1834 cumulat sunt înregistrate 347 de botezuri, iar continuarea înregistrărilor din 1834-1852 (19 septembrie) este de încă 277 botezuri.

Demn de semnalat este faptul că până în anul **1870** înregistrările s-au făcut în scriere slavonă (chirilică), iar din anul **1871** înscrierile s-au făcut în scriere latină.

Merită amintită osteneală în slujirea enoriașilor a câtorva preoți: 1826-1827 Arsenie Popovici, 1832-Nicolae Popovici, 1834-Sofronie Simon, 1838-Damian Uroieșu, 1839-Aron Marincovici și protopriesbiter Ioaniu Vasile. Din 1842 au slujit și preoți din Sânandrei și Călacea. Au urmat și alți preoți: 1842-1845 Abraham Predici, 1853-1871 Aaron Popovici, 1871-1878 Antoniu Teodorescu și Ioan Teodorescu jr., 1878-Iustin Potta (de la Mănăstur), 1878-1881 Antoniu Teodorescu, 1881-1882 Mihăiță Ressu și

Iustin Potta, 1883-Daniel Barbatei, 1884-Ioan Teodorescu jr și Ioan Evuțianu, 1887-Ioan Damșea, 1889-1916 Petru Cimponeriu. Au mai slujit în această perioadă și preoții Iosif Grădinaru, Emeric Dumitrescu, Petru Țieran, Ioan Plavoșin, Pavel Ardelean, Nicolae Mihulin.

Cu puțin timp înainte de începerea primului război mondial apare inițiativa realizării **colectelor publice** pentru constituirea unui fond bănesc din contribuția enoriașilor pentru construirea unei noi biserici ortodoxe la Vinga. În acea perioadă ca deputat sinodal în districtul consistorial Arad în cercul electoral Vinga era **Gheorghe Popovici**. În acest sens redau lista tuturor mărinimoșilor donatori apărută în articolul „*Mulțămیتă publică*” semnat de **Petru Cimponeriu** - paroh, președintele Comitetului Parohial și **Dimitrie Stoian** - episcop bisericesc și publicat în revista „*Biserica și Școala*”, Nr. 9, Anul XXXIX, Arad, 1/14 martie 1915, p. 65 col.1-2, p. 66 col. 1.

Mulțămیتă publică

Tuturor mărinimoșilor donatori, cari au concurs cu obolul lor la ajutorarea sfintei biserici gr.ort.rom din Vinga, le aducem în numele comunei bisericești cele mai fierbinte mulțumite și rugăm pe atotputernicul Dumnezeu ca jertfa lor să li o răsplătească înmiit.

La apelul nostru lansat sub Nrul 78/1913 au binevoit a contribui următorii:

1. *Venerabilul Consistor diecezan din Arad 200 cor.*
2. *Timișana institut de credit și economii Timișoara 100 cor.*
3. *Prima casă de păstrare din Vinga 50 cor.*
4. *Filiala din Vinga a băncii „Délmagyarország” 10 cor*
5. *Orașul Vinga ajutor 1000 cor.*
6. *Din orașul Vinga s-a colectat suma de 271 cor.90 fil.*
7. *Georgie Miuț din Vinga a colectat în America dela: Georgie Miuț 50 cor. 04 fil., Mitru Miuț 10 cor, Teresca Miuț 10 cor, Dimitrie Stein din Monoștur 5 cor, Rada Stoici din Fenlac 5 cor, Anton Dupcza, Anton Romanov, Georgie Meszkin, Anton Nofkin, Savu Boszilkov, Petru Csulyák, Petru Manușov, Lazar Francseskov, Iosif Nagy, soția lui Anton Nofkin, Gașpar Fermendzin, Petru Manușov, Iacob Bunyov, Nicolae Tatarlia, Stefan Vekov (crețul), Georgie Iancsin, Francisc Csokán, Georgie Dermendzin, Petru Kalikin, Nicolae Dermendzin, Ioan Angyelov câte 5 cor. Luca Lillin 2 cor.50 fil. Giura Rajkov din Bulgaria 5 cor. Neța Stojanov 2 cor 50 de fil. Mika Brató 50 fil. Georgie Csulyák, Slav Romanov, Sofron Nicola, Maria Koșpendity, Dimitrie Boszilkov din Vinga 2 cor.50 fil. Ioan Cando din Galiția 2 cor 5 fil. Anton Bogdanov și soția, Bartul Manușov și soția câte 10*

cor. Anton Romanov 2 cor.50 fil, Francisc Csulyák 6 cor. Petru Dupcza 3 cor. Petru Fermendzin 3 cor. Marcu Rusinov 2 cor.50 fil. Petru Necsov 3 cor. și Mihaiu Bolianțu din Laczumaș 10 cor. *De tot 263 cor.04fil.*

8. *Colecta din Sfta Mănăstire H-Bodrog;* P.Cuv.Sa Augustin Hamsea arhimandrit 15 cor.

9. *Colecta din comuna Micălaca:* Cu tasul în biserică 8 cor.20 fil.

10. *Nica Paiu din Monoștur a colectat în America dela:* Nica Paiu 6 cor.; Paia Paiu Monoștur 5 cor.; Ioan Peica Fibiș 5 cor.; Ioan Fodor și Georgie Frenz din Fibiș câte 2 cor.; Ilie Birău Bărăteaz 10 cor.; Georgie Frâncu, Nica Subu Felnac câte 2 cor. 50 fil.; Ioan Miuț și Ioan Nițilov, Georgie Păscariu și Teodor Oțel câte 1 cor.25 fil.; Georgie Sain Fibiș 5 cor.; Iova Gruin Monoștur 5 cor.; Vlada Cocioban și Petru Cocioban Monoștur câte 2 cor.50 fil.; Ilia Nedici și Danița Nedici Monoștur câte 2 cor.50 fil.; *de tot a colectat 60 cor.*

11. *Petru Bogdanov din Vinga a colectat dela :* Petru Bogdanov 100 cor.; Iordan Czvetco Arad 100cor.; Stefan Tanasov Szarvas 10 cor.; Dimitrie Costovici Bihar –Szent-András 40 cor.; Andreiu Bogdanov Ciaba 80 cor.; *de tot 330 cor.*

12. *Colecta din comuna Monoștur:* Ioan Popa preot 6 cor.; vād.Sida Stamorean, Elisabeta Medianțu, Sava Putiu, Sima Simin câte 1 cor.; Atanasie Berghin, Nica Chirin câte 2 cor.; Paia Miloș, Sima Stochin, Georgie Orădan, Cuzman Iconov, Ioan Petrovici, Draguța Todorov, Neta Simin, George Simin, Sava Simin, Nincu Bergin, Stefan Schelean, Mita Pitariu, Arcadie Christin, Petru Olariu și soția, Acsentie Savulov, Sima Gruiniun., Vasilie Cărăbaș, Stefan Stochin, Eremie Ardelean înv. câte 1 cor.; Obrad Toșin, Creia Cuzmanov câte 80 fil.; Iova Sârbu, Rada Iconov și Paia Bumbu câte 60 fil.; Lazar Baci, Anta Paiu, Paia István, Iova Gruin, Isa Dein, Floare Dein, Iacob Todorov sen., Nina Todorov și Vladimir Babici câte 50 fil.; Chenta Sălăgian, Mita Dein, Nincu Savin, Arcadie Todorov, Mia Stein, Floare Gruin, Marița Putiu, Nica Adam și Nincu Savulov sen., câte 40 fil.; Vlada Baci 30 fil.; Stefan Paiu, Trăian Paiu, Paia Gligorov, Lacha Doidovici, Mia Sărdineanț, Roda Hidioșan, Sava Bumbu, Georgie Stoian, Jiva Bodin, Lacha Bodin, Jiva Dein, Partenie Todorov, Mita Savulov, Tănăsie Cărăneanțu, Sfeia Barzin, Andreiu Țieran, Lazar Chirin, Marta Fărcaș și Rada Savulov câte 20 fil.; Georgie Inovan și Vlada Luchin câte 10 fil.; Biserica gr.-or.rom din Monoștur 20 cor.; *de tot 68 cor80 fil.*

13. *Georgie Muntean din Vinga a colectat în America dela:* Ioan Funariu Sănmiclăuș 3 cor.; Pantilie Ciolac Nagykomlos 1 cor.12 fil.; Georgie Petcu Fenlac 5 cor.; Saveta Bouar Zadorlac 5 cor.; Giță Muntean 10 cor.; Tirca

Muntean 5 cor.; Alexandru Iacoban și Ioan Groza Chișoroszin câte 2 cor.50 fil.; Văsălie Oprea Sânmiclăuș 5 cor.; Georgie Muntean din Vinga 21 cor.38fil.; de tot 60 cor.

14. *Georgie Miuț a II-a colectă în America dela* Georgie Miuț 20 cor.; Manusov Bartul, Iosif Dupcza jun.; Anton Bogdanov din Vinga câte 10 cor.; Giura Rajkov Bulgaria 10 cor.; Mihaiu Bolianțu Laczunaș 10 cor.; Petru Sebin, Petru Balindov Vinga, Ioan Szilágyi, Nicolae Genoff, Nicolae Tatarlia, Petru Manușov, Anton Bunyov, Petru Necsov, Mihaiu Balindov, Petru Manusov câte 5 cor.; Anton Dupcza, Anton Romanov, Sofronie Bartuloff, Anton Bartulov, Maria Koșpendity, Francisc Stojanov. Francisc Kalikin, Petru Csulyák câte 2 cor.50 fil.; *de tot 140 cor.*

15. *Nicolae Rista* grădinar din Vinga 20 cor.

16. *Petru Gașpar* măiestru din Vinga 10 cor.

17. *Dimitrie Petcovici* măiestru din Vinga 50 cor.

18. *Colecta din comuna Bărăteaz dela:* Nicolae Crișmariu preot 10 cor.; Georgie Bășăneanțiu, Vichentie Candea econom, Moisa Pepa înv.penz câte 2 cor.; Eutim I.Sărafolean înv., George Nicolescu epitrop, Zamfir Jucu econom câte 1 cor.; Discul st. biserici 5 cor.50 fil. și Maria Miculescu 2 cor.; *de tot 26 cor.50 fil.*

19. *Colecta din Timișoara – Elisabetin dela:* Gavriil Selagian preot 2 cor.; Gheorghe Ioanovici înv., Nicolae Jianu, Ioan Munereșan, Nicolae Rancea, Marai Păpălagă, Pisica câte 1 cor.; Aron Ilovits, Eftimie Gruici câte 40 fil.; cu tasul în biserică 3 cor.58 fil.; *de tot 12 cor.38 fil.*

20. *Colecta din comuna Cil dela:* Ioan Ancutău, Igna Dărău, Togyer Rada, Ioan Ancatău, Ilie Ancatău câte 20 fil.; Miron Margea, Ilie Ancatău, Ioan Dăren, Iosif Barbatein și Igna Ancatău câte 10 fil.; detras porto de 10 fil.; rămâne de tot 1 cor.40 fil.

21. *Colecta din comuna Cuveșdia* de la: Sfta Biserică 5 cor.

22. *Colecta din comuna Măderat dela:* Petru Borlea preot 1 cor.; Georgie Frățilă, Georgie Tătar, Ioan Petica, George Chismore, Petru Popa Iacob câte 50 fil.; Buda Petru 60 fil.; *de tot 4 cor.10 fil.*

23. *Colecta din comuna Troaș dela:* Pavel Vacareșan preot 50 fil.; Mihail Mureșan, Teodor Popa câte 40 fil.; Iosif Dragoș 20 fil.; Teodor Lupan, Pavel Leric, Simion Oprea, Petra Jărcași, Crina Dragon, Lazăr Oprea, Ananie Răgulași, Aron Iacob, Pavel Cristi și Ioan Gie câte 10 fil.; Detrăgând porto 10 fil.; *rămâne 2 cor.40 fil.*

24. *Colecta din comuna Parța dela:* Ioan Russu paroh 3 cor.; Maria Russu soție de preot, Antonela Russu fiică de preot, Tiberiu I.C.Russu fiu de preot Sfânta Biserică gr.-or., Simeon Voica econom, familia lui Simion Voica,

Tănăsie Bârlovan, Georgie Olar înv., Octavian Filip, George Ardelean, Adam Bulzu, Vasilie Jurcă câte 1 cor.; Cu tasul în biserică 92 fil.; Moisa Popoviciu și Tănăsie Caza câte 80 fil.; Iosa Secoșan, Iovan Flori câte 40 fil.; Ștefan Milovan și Stana Milovan câte 30 fil.; *de tot 18 cor.92 fil.*

25. *Colecta din comuna Seceani dela:* George Russu paroh, Vasile Roman paroh câte 3 cor.; Georgie Cioca înv., Petru Trailescu înv., Emanuel Ardelean, Mariș Milan, Nicolae Covaciu, Iulian Coșa, Aron Lechi, Ioan Aiudan, Ioan Raini câte 1 cor.; Ioan Arsi 1 cor.40 fil.; Dimitrie Andriș și Aurora Zorlențan câte 60 fil.; Iuliana Mariș, Simina Mariș, Milan Mariș, Saveta Mariș câte 50 fil.; Ambrosie Albu, Sabina Roman, Nicolae Stoi câte 40 fil.; Moisa Păcurariu 30 fil.; de la Sfta Biserică 10 cor.; *de tot 31 cor. 10 fil.*

26. *Colecta din comuna Hususău (comit Bihor) dela:* Ioan Budiu preot 1 cor.; Emilia Budiu n. Selegean soție de preot 2 cor.; Revoczy Károly notar 2 cor.; Ioan Vaida preot emerit 1 cor.; *de tot 6 cor.*

27. *Colecta din comuna Groși (comit. Timiș) dela.* Samson Crista, Valeria Bucur câte 40 fil.; Georgie Bireu, Maria Crista, Maria Bucur, Ilie Miclău, Ana Drăgan, Ioachim Prunari și Eftimie Câmpan câte 20 fil.; Sălăgie Câmpian, Simeon Prunari și Maria Bireu câte 10 fil.; *de tot 2 cor.50 fil.*

28. *Dr.Traian Șincay a colectat dela:* Dr.Traian Șincay adv.Vinga 50 cor.; Lucia Dr. Șincay 20 cor.; văd. Silvia Feier 5 cor.; Dimitrie Pipoș 1 cor.; Dr. Burdan 2 cor.; P.T. 20 fil.; Dr. Velici 1 cor.; Dr. Bontescu 1 cor.; *de tot80 cor.20 fil.*

29. *Aurora Cimponeriu fiică de preot din Vinga dăruiește suma de 44 cor.*

Exprimându-ne încă odată adânc simțămintele noastre mulțumiri tuturor dăruitorilor mărinimoși, ne subsemnăm: În numele comunei bisericesti

Petru Cimponeriu Dimitrie Stoian
Paroh, preș.com.par. epitrop bisericesc

În anul **1917** se înființează un **protopopiat** ortodox român la Vinga, a cărui administrator a fost **pr. dr. Patrachie Țiucra**. Acesta în anul 1926 preia conducerea protopopiatului din Timișoara și are mare contribuție la edificarea Catedralei Mitropolitane din Timișoara.

Anii 1925-1926 constituie o cotitură importantă în viața credincioșilor ortodocși români din Vinga, punându-se astfel bazele noului edificiu al bisericii ortodoxe.

În data de **9 iulie 1925** comitetul parohial al bisericii din Vinga prezidat de **protopopul Dr. Patrachie Țiucra** supune aprobării planul și devizul de speze (cheltuieli), precum și preliminarul suplimentar al parohiei referitor la zidirea bisericii din Vinga. De asemenea s-a propus stabilirea condițiilor de licitație referitoare la darea în întreprindere a lucrărilor de zidărie, dulgherie-tâmplărie, tinichigerie, precum și cele de sculptură, zugrăveală, pictură și aurare, clopote.

La licitația organizată în sediul primăriei Vinga la data de **21 iulie 1925** se prezintă 5 (cinci) oferte antreprenoriale pentru execuția lucrărilor:

1. Rudolf Tillich și Iosif Hoffgärtner din Timișoara.
2. Constantin Purcariu și Conrad Richter din Lugoj
3. Iosif Ecker din Timișoara
4. Petru Ficker din Variaș
5. Gheorghe Munteanu, Arthur Tünner și Iosif Dengl din Timișoara.

Licitația lucrărilor este adjudecată de antreprenorii **Constantin Purcariu și Conrad Richter din Lugoj**, la valoarea de 2.400.000 lei.

În data de **16 august 1925** comisia din tractul protopopiatului Vinga împreună cu responsabilii din conducerea administrației locale din plasa Vinga, au aprobat proiectul de zidire a bisericii ortodoxe române după planul inspectorului tehnic al edificiilor comunale din orașul Timișoara - **Ștefan Toth** și al arhitecților **Constantin Purcariu și Conrad Richter** din Lugoj. Necesitatea ridicării acestei biserici a fost o chestiune națională și în același timp o necesitate sufletească simțită de toată lumea spre a înlocui vechea și modesta bisericuță din marginea comunei care a fost renovată în anul în anul 1840.

Actul sfințirii și punerii pietrei de temelie le-a săvârșit prot. dr. Patrachie Țiucra. Au asistat și preoții Ioan Popa, Gheorghe Rusu, Sava Traian Seculin, Pavel Jurma, Liviu Mihailovici și Nicolae Vulpe, de față fiind și Cornel Bejan - subprefectul județului Timiș - Torontal. După ce s-au făcut îndatinatele rugăciuni către Atotputernicul Părinte ceresc s-a așezat piatra de temelie a edificiului bisericii în care s-a pus pentru conservare în viitorul cât mai îndepărtat și actul comemorativ în prezența celor subscriși.

Spesele (cheltuielile) noii biserici se ridică la 3.000.000 de lei din acea perioadă.

Biserica ortodoxă română din Vinga s-a construit într-un stil care amintește de Catedrala Mitropolitană din Sibiu, dar la o scară cu mult mai mică. Are două turnuri de clopotniță, o cupolă pe pandantivi, două balcoane laterale și un cor. Planimetria arată o arhitectură neobizantină cu elemente barochizate, dar care respectă mai degrabă un plan de tip sală îmbogățit cu

elemente specifice zonei de influență și interferență, atât din Europa centrală cât și din Balcani.

Biserica este din piatră, beton armat și cărămidă, fiind acoperită cu tablă zincată. Are o lungime de 23,65m plus 2,10m exonartexul, lățimea 14,05 m, iar înălțimea de 30,80m. Ansamblul pictural este opera pictorului arădean **Iulian Toader senior**, care împreună cu **Marcel Olinescu**, au impulsionat viața artistică a Aradului în perioada interbelică. Pictura maestrului Iulian Toader este lirică și narativă, impunându-se printr-un stil neobizantin cu o tentă academistă, așa cum o găsim în această parte a țării – stilistica Școlii Imperiale de Artă din Viena. Compozițiile sunt unitare, atât prin culoare cât și prin desen. Figurile personajelor sunt expresive și profesionist rezolvate. Tehnica de lucru este tempera cu cazeină.

Iconostasul a fost executat, ca lucrare de ansamblu și sculptură, de către meșterul **Păun Felix Dumitrescu** din Craiova. Acesta, pe lângă iconostas a mai lucrat stranele, scaunele, sfeșnice și policandru - toate sculptate cu un profesionalism desăvârșit. Aurirea iconostasului, sfeșnicilor și policandrului cu cele 24 de lumini, este opera lui **Eugen Spang** din Timișoara. Iconostasul are 40 de icoane: 3 molenii (Iisus pe cruce flancat de doi îngeri); icoana de ax Adormirea Maicii Domnului; 12 praznice împărătești; Cina cea de Taină; 12 Apostoli; 4 icoane împărătești; 4 icoane în medalion cu scene din Vechiul Testament; picturile de pe ușile împărătești și diaconești (Buna Vestire și doi Arhangheli).

În interiorul bisericii, la mijlocul cupolei, este pictat Iisus Hristos Pantocrator pe fond aurit veritabil cu imitație de mozaic. Împrejurul picturii sunt grupate ceata serafimilor (heruvimi și tronuri), 4 îngeri sprijină cu mâinile partea decorativă ce încadrează pictura „Pantocrator”.

În cele patru colțuri care sunt la baza cupolei, sub ceata îngerilor, sunt pictați cei patru evangheliști. Tavanul din altar este pictat cu Sf. Fecioară Maria pe tron cu Fiul Iisus în brațe; pe tron lângă ea sunt doi îngeri; în mijloc Sfânta Treime, în medalion spre stânga și dreapta câte un înger. De asemenea este pictat tavanul înaintea și asupra corului, precum și pe tâmplă.

Tâmplăria artistică și sculptura sunt executate din lemn de stejar. La fel sunt executate și scaunele împărătești, stranele cetelnice optunghiulare și mobile, tronul învierii cu acoperiș transportabil, iconostasul mic, masa jertfelor.

Iconostasul are lățimea de 6,82m, înălțimea până la ghirlande este de 6,70m, iar până la crucea principală este de 9,20m, cu o ușă principală cu

două canate de 1,00X1,80m și cu două uși laterale cu câte un canat de 0,68X1,90m. Valoarea lucrărilor s-a ridicat la suma de 291.700 lei.

Aurirea întregii sculpturi de pe tâmplă s-a făcut prin impregnare cu Bergkreide, apoi grundarea cu Bologneserkreide, iar părțile mate (colorit șters) pe mixtion din grund de aur s-au executat din aur veritabil de 22 karate (Kathrinengold orange). Vopsirea părților neaurite (cornișele, lisenele, coloanele și grundul) s-a făcut în trei rânduri (straturi), iar vopsirea suprafeței interioare a tâmplei s-a făcut cu vopsea de clei. Costul total al lucrărilor de pictură murală și decorativă, a tâmplăriei artistice și sculpturale, sculptura iconostasului, aurirea și vopsitoriile s-au ridicat la suma de 1.320.000 lei (care au cuprins și lucrări suplimentare executate aprobate).

Acoperirea cupolei și a celor două turnuri s-a executat cu tablă zincată. Pentru protecția împotriva descărcărilor electrice s-a montat un paratrăsnet, iar cele 4 clopote (1 mare și 3 mai mici) au fost executate de firma lui **Anton Novotny** din Timișoara la prețul de 401.840 lei (un clopot „Es” de 800 kg, un clopot „G” de 408 kg, un clopot „B” de 236 kg, un clopot „Es” de 100 kg).

Lucrările de pictură murală s-au ridicat la suma de 346.000 și au fost aprobate (vizate) de **George Mărășescu** - zugrav și auritor de la biroul de arhitectură a lui Ștefan Toth, iar cele de pictură decorativă s-au ridicat la suma de 350.000 mii lei și le-a vizat **Engelbert Sklenarik** - zugrav și vopsitor (pictor-maler).

După executarea lucrărilor și recepția acestora de comisia constituită în acest scop, a avut loc sfințirea bisericii după ritualul specific acestui eveniment și este înregistrat următorul înscris în biserică: *„Ziditu-s-a această sfântă biserică întru mărirea Adormirii Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, în anul mîntuirii 1925-1926, sub păstoria P.S. Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa al Diecezei Aradului, pe timpul protopopului tractului Vinga - Dr. Patrachie Țiucra și a viitorului protopop de Vinga Sava Traian Seculin. Pretor al plasei Vinga – Pavel Manta, notar al comunei Vinga – Iosif Baba, epitropi ai bisericii Dimitrie Stoian și Isaia Ardelean, cantor bisericesc Ioan Ștefanovici. Biserica s-a zidit conform planului întocmit de Ștefan Toth, inspector tehnic al municipiului Timișoarei, de către constructorii arhitecți Constantin Purcariu și Conrad Richter din Lugoj”.*

Primar al comunei Vinga a fost **Anton Romanov**. Ca membri în **comitetul parohial** au făcut parte următorii: protopop Dr. Patrachie Țiucra-președinte, Pavel Manta-primpretor al plasei Vinga, Iosif Baba-notar, Ioan Ștefanovici, Mihai Rotariu, Adam Buda, Ioan Brădean, Lazăr Moise,

epitropi Dimitrie Stoian și Isăilă Ardelean. Membri supleanți: Ioan Murgu, Ilie Ștefanovici, Ilie Cuzmici, Ioan Stoian, Petru Obădean, Gligor Petrica, Sofronie Ristin, Iovan Ristin, George Perin, Nicolae Rista, Petru Gutu, Vasilie (Vasa) Stămorean, Vasilie Terbancea, Sava Jura, Nicolae Stoian și Dimitrie Boșcu.

Prin târnosire, hramul **Adormirii Maicii Domnului** devine îngerul păzitor al bisericii – patronul său spiritual, religios-moral. Icoana hramului este așezată pe iconostas în registrul de sus, la dreapta, alături de icoanele împărătești. De reținut faptul că în ținuturile bănățene din jud. Timiș și Caraș-Severin, după o statistică din anul 1997, ponderea hramurilor este deținută de **Adormirea Maicii Domnului** cu 96 biserici (**Viorel Cherciu: Istoria bisericească între statistică și taxonomie**, în „Altarul Banatului”, Timișoara, anul VIII (XLVII), serie nouă, nr. 1-3, 1997, p. 120-125). În ceea ce privește bisericile de mir arădene, din totalul de 162 biserici hramul Adormirii Maicii Domnului este purtat de 18 biserici (10,9%) (**Pavel Vesa: Bisericile de mir arădene între tradiție și modernitate**, Editura Mirador, Arad, 2000, p. 53).

Ca simbolistică, bisericile cu hramul închinat Maicii Domnului, își găsesc explicația în cultul de preacinstire a **Sfintei Fecioare** căreia Biserica i-a acordat o cinstire mai mare decât celorlalți sfinți pentru că ea este de fapt expresia bucuriei întâlnirii umanului cu divinul. În Maica Domnului credinciosul vede modul unei experiențe morale privind legătura omului cu Persoana divină, vede în taina fecioriei sale sensul castității, puritatea, măreția stăpânirii de sine și a smereniei, credința și discreția, virtuți prin care sufletele noastre își dobândesc curăția și pășesc pe linia unei frumuseți morale, a unui caracter superior. Prezența Maicii Domnului în cer constituie temeiul evlaviei credincioșilor. Sub candela și icoana Maicii Domnului aflate în bisericile – închinatelor ei, rugăciunile adresate Fecioarei, credinciosul se simte sub fluxul de putere și iubire, sub valul de viață și lumină a lui Hristos, pentru că Născătoarea de Dumnezeu este mândria creației întregi prin care „Dumnezeu s-a făcut om și omul a devenit Dumnezeu” (**Irineu Pop: Maica Domnului în viața Bisericii și în evlavia credincioșilor ortodocși**, în „Ortodoxia”, an XXXVI (1984), nr. 3, p. 444).

Credincioșii o preacinstesc din neam în neam, convinși că în cer ei au o Maică ce stă alături de Hristos, „având, pe de o parte autoritatea maternă asupra Lui atunci când se roagă pentru noi, iar pe de altă parte duiosie de maică pentru greutățile noastre” (**Dumitru Stăniloiaie: Iisus Hristos sau Restaurarea omului**, Sibiu, 1943, p. 157).

La actuala biserică ortodoxă din Vinga s-au făcut lucrări de întreținere periodică în anii 1967 și 1978, iar în anul 2003 s-a executat o reparație capitală a exteriorului bisericii. În cursul anului 2004 s-au executat lucrări de zugrăvire și de desprăfuire și conservare a picturilor murale, precum și de revopsire a iconostasului. Valoarea acestor lucrări s-a ridicat la suma de 400.000.000 lei (azi 40.000 RON). Între anii 2004-2006 pictura a fost restaurată de pictorii **Munteanu Alexandru** din Chișineu Criș și **Cozma Ioan** din Timișoara.

După sfințirea bisericii protopopul **Dr. Patrichie Țiucra** a fost transferat la Protopopiatul Timișoara și a avut merite deosebite la construirea Catedralei Mitropolitane din Timișoara. La Vinga au urmat ca protopopi următorii:

- **Sava Traian Seculin (1926-1937)** - care a fost transferat apoi la Episcopia Aradului, unde a îndeplinit funcția de consilier și **Alexandru Bocșianu (1937-1967)**. După desființarea protopopiatului Vinga în 1950, o parte a parohiilor trec la protopopiatul Timișoara, iar o altă parte (printre care și **Vinga**) trec la protopopiatul Arad. În acest context părintele Alexandru Bocșianu rămâne la Vinga până în 1967, după care este transferat din nou la Timișoara de unde se pensionează.

Mult îndrăgitul și respectatul de vingani **Alexandru Bocșianu**, încă înainte de a veni la Vinga, a avut inițiativa înființării Corului mixt „Doina Banatului” al Parohiei Timișoara Principele Carol în luna noiembrie 1931 - devenind și primul lui dirigor. (Ziarul „**Lumina**”: **Istoria bogată a corului „Doina Banatului”**, 15 octombrie 2011). Diaconul Alexandru Bocșianu a fost încadrat ca funcționar și apoi contabil ajutor la Centrul Eparhial Caransebeș (1.IX.1928-30.04.1931) și apoi de la 1.V.1931 este numit diacon la Timișoara. Pe lângă corul parohial, el a mai dirijat aici corurile bărbătești „*Speranța*” și „*Lira*” al CFR Timișoara. Pentru activitatea muzicală deosebită, diaconul Alexandru Bocșianu a fost ales secretar în Comitetul Județean al Asociației Corurilor și Fanfarelor Române din Banat pe județul Timiș-Torontal cu sediul la Timișoara.

După încheierea activității în capitala Banatului, el a funcționat ca preot paroh la Vinga. Aici, Alexandru Bocșianu a găsit corul „Armonia” al Parohiei Ortodoxe Vinga - înființat încă din anul 1927. În perioada 1939-1948 corul a fost dirijat de **Mili Nicolae** - directorul Școlii Nr.1 (Centru) din Vinga, dar harul înăscut al lui Alexandru Bocșianu de a dirija din nou un cor face ca între anii 1957-1961 corul bisericii să se unifice cu corul Căminului Cultural din Vinga sub bagheta iscusitului dirigor Alexandru Bocșianu și să ajungă la un apogeu greu de atins astăzi. În anul 1961 corul

comunei Vinga s-a desființat datorită politicii îndoctrinării comuniste care nu era de acord ca dirijorul corului să fie un preot!

După transferul preotului Alexandru Bocșianu la Timișoara i-au urmat la păstorirea bisericii din Vinga următorii:

-**Preotul Viorel Dumitru Sasu (1967-1974)** care a fost transferat la parohia Arad-Gai ca inspector eparhial și de acolo a plecat în 1981 în Statele Unite ale Americii, ajungând acolo protopop de Florida și de unde s-a pensionat în anul 2012.

Dintre lucrările administrativ-gospodărești în timpul păstoririi la Vinga pot fi amintite: retencuirea exterioară a Bisericii, vopsirea acoperișului, repararea cupolei, înlocuirea geamurilor - multe din ele fiind căzute, pavarea cu beton în fața bisericii și de jur împrejur, construirea gardului de beton și fier din fața bisericii, construirea gardului de la cimitir din panouri de beton (menționez că această asamblare s-a făcut prin muncă voluntară), reparația casei parohiale (retencuirea exterioară), gardul și porțile de fier. Toate aceste lucrări s-au făcut în primii doi ani de pastorație (1967-1969). La terminarea acestor lucrări, **PS Teoctist** însoțit de Corul Catedralei din Arad și de personalități marcante de la Centrul Eparhial (aproximativ 60 persoane) a oficiat o Liturghie Arhierescă la Vinga, binecuvântând lucrările efectuate.

Alte mărturisiri personale:

„PS Episcop Teoctist văzând realizările mele, în anul 1973, a insistat în repetate rânduri să vin la Centrul Eparhial într-o funcție administrativă.

*Tot în acel an, la propunerea PS Episcop Teoctist, am primit și distincția "Medalionul de argint" cu Diploma pentru „Merite pastorale deosebite”, din partea **Prea Fericitului Patriarh Justinian**.*

*La numirea Episcopului **Visarion** la Arad, lucrurile s-au petrecut astfel. După trei vizite în timp de o lună de zile, îndată după Sfintele Paști, la casa parohială, m-a convins să accept numirea ca Inspector Eparhial și preot Catedral la Arad.*

În anul 1974 am fost distins cu rangul de iconom, iar un an mai târziu, în anul 1975, ca iconom stavrofor.”

În anul 1997 a fost numit Cetățean de Onoare al Municipiului Arad ca recunoștință pentru contribuția sa la construcția noii Catedrale Ortodoxe „Sfânta Treime” din Arad, pentru dragoste creștinească față de țară și față de biserică, alături de alte două personalități marcante ale Aradului: acad. Dr. **Cornelia Bodea** (1916-2010) - istoric și acad. **Ștefan Augustin Doinaș** (1922-2002) - poet și eseist.

- **Preot Liviu Mircea Mihaiu Suciu (1974-2014)**: a păstorit 40 de ani comunitatea credincioșilor ortodocși - perioadă în care s-au efectuat reparații capitale la biserică și s-a executat pictarea acesteia. În timpul păstoririi sale a fost numit îndrumător misionar al Cercului Pastoral Misionar „Dr. Patrachie Țiucra” și a fost distins de **IPS Timotei Seviu** și ridicat la treapta de iconom stavrofor. A colaborat cu articole în revista „Biserica și Școala” și în ziarul local „Actualitatea de Vinga”. În anul 2014 a fost numit Cetățean de Onoare al Comunei Vinga pentru promovarea valorilor culturale și religioase. Tot cu această ocazie a fost numit Cetățean de Onoare și părintele romano-catolic **Nakov Nicolae**.

- **Preotul Răzvan Sas (2014-prezent)**:

Între anii 2009-2014 a fost preot II în orașul Bocșa Română la parohia Sfântul Ierarh Nicolae, jud. Caraș Severin, fiind numit de **PS Episcop Lucian al Caransebeșului** coordonator al activităților cu tinerii pe zona Bocșa.

A preluat ștabela de la predecesorul său, cu buna intenție și purtare de a păstra și îmbogăți tradițiile și obiceiurile locului, implicându-se nemijlocit în viața comunității pe care o păstorește pe principiul unității, egalității, toleranței, înțelegerii și progresului social. S-a îngrijit de înlocuirea totală a acoperișului bisericii, de înlocuirea crucilor din tablă cu cruci de inox, lucrări ce sunt în curs de realizare.

Părintele Răzvan Sas m-a ajutat în documentarea tehnică privind detaliile referitoare la construcția bisericii și, în mod special, la reabilitarea unor poze (fotografii) uitate și păstrate necorespunzător, încă de la sfințirea bisericii. Numai în acest mod trebuia șters colbul uitării și neglijenței pentru a putea reda acest emoționant eveniment petrecut cu aproape un secol în urmă în Vinga. Pentru toate eforturile și atenția care mi-a acordat-o în realizarea acestei cărțuții – îi mulțumesc cu sinceritate. Fie ca Dumnezeu să-l răsplătească și să-l binecuvânteze în continuare pentru a putea păstori cu demnitate comunitatea ce-i este încredințată!

Dacă am trecut în revistă meritele preoților în păstoria bisericii ortodoxe române din Vinga, se cuvine să-i amintim și pe câțiva cântăreți mai cunoscuți care au contribuit la frumoasa cântare de la strană: Cuzmici Ilie jr., Cuzmici Sfeia senior, Ilie Haica, Ioan Ștefanovici. Din anul 1939 și până în anul 2000, cu o longevitate admirabilă, cântarea la strană a fost asigurată de cantorul **Gheorghe Romescu**. În anul 1996 vine alături de acesta fiul său, **Nicolae Romescu**, care a învățat de la tatăl său glasurile, tipicul și rânduielele liturgice și corale, fapt ce îi conferă și în ziua de azi să

fie apreciat și să dirijeze corul „Armonia” al parohiei ortodoxe române din Vinga.

Actuala biserică ortodoxă din Vinga - la acest ceas aniversar este o mândrie a cetățenilor localității Vinga și în plan general alături de biserica soră romano-catolică reflectă comuniunea de interese și înțelegere de păstrare și valorificare a tradițiilor creștine pe acest tărâm de istorie și cultură bănățene. Numai pășindu-le cu evlavie pragurile acestor lăcașe de cult - adevărate bijuterii arhitecturale ce cu siluetele lor semețe veghează asupra liniștii spirituale a credincioșilor acestei localități- ne umplem sufletele de frumusețe, măreție, splendoare și gingășie, pioșenie și mândrie că aparținem acestui ținut românesc din județul Arad.

***La mulți ani Biserică a lui Dumnezeu!
Să ai parte de multe aniversări în viitor!***